

El Batista

El Batista vivia al fons d'un atzucac que formava una placeta, el carrer passava just al costat fins al terme del poble. Un prat i el seu hort separaven les nostres cases. En front de casa el Batista vivia el Ramon amb la seva dona, fills, avis, tiets. Tots feien de pagesos. Els seus pallers eren quasi a tocar de mà, tot just separats per un corriol, causa de moltes baralles entre les dues famílies.

La casa del Batista era alta, d' aspecte sever, llòbrec, entre presó i castell de l'edat mitjana. Les finestres quedaven sempre tancades, excepte dues de la planta baixa molt estretes que devien donar un poc de claror a la cuina. La porta de la casa s'obria, o millor dit, s'entreobria per deixar sortir i entrar els seus amos i prou. Mai es va obrir de bat a bat. Estiràvem el coll, arrufàvem els ulls, intentàvem foradar la foscor del passadís... a debades, la casa guardava molt be els seus misteris... No hi havia cap flor a les finestres i tampoc a l'hort.

El Batista hi vivia amb la seva dona Maria. La Maria era de bona família. Les àvies recordaven que anava a missa ben arregladeta i que tenia una capellina molt maca que totes li envejaven.

Per la nena que jo era, la Maria era una velleta menuda, vestida de negre, amb un mocador al cap que canviava per un ample capell de palla a l'estiu. Tenia la cara arrugada i uns ulls blaus, que m'estranyaven perquè no se'n veien al poble.

El Batista ell, vestia sempre una americana i uns pantalons de vellut d'un color marronós o verdós, massa amples, semblaven ballar al voltant de les seves cames magres. A les espatlles, als colzes i als genolls, el teixit s'havia blanquejat. Calçava uns esclòps de goma que deixaven veure uns peus sense mitjons i molts bruts. Duia sempre un barret al cap, tenia uns ulls negres i rodons, vius com els d'una fera. Una burilla penjava sempre als seus llavis.

El Batista i la Maria tenien una nena Emiliana. Les dones del barri eren inescotables quan en parlaven, deien que no les tenia totes i que havia calat foc al seu paller. Aquestes circumstàncies l'havien allunyat del poble i per això nosaltres, els nens, no la coneixíem. Tot just si els més grans se'n recordaven.

Havia sigut un episodi esfereïdor per tot el veïnat. Déu n'hi do ! Quina foguera ! Garbes de guspies s'enlairaven per dalt dels teulats i queien a tot arreu. Durant hores i hores cadascú va tremolar i témer pel seu paller o la seva casa, de tant que va costar als bombers apagar l'incendi. Al recordar aquests moments d'angoixa encara els venien esgarrifances ...

Però, el perill desaparegut, havia començat la desfilada davant de les bigues mig consumides del paller i del manat de palla negra que hi quedava, tothom buscant raons per moure brega. Sobretot el Ramon i la seva família que encara tremolàven.

D'aleshores ençà, van començar les baralles entre el Batista i el Ramon... va haver-hi amenaces i ball de bastons, la cosa anava a mal borràs. Cada dia empitjorava la gresca, nodrint les xerradisses i mofes dels pobletans... Els de casa el Ramon cridaven

l'alcalde a tort i a dret. Al cap d'un moment, l'alcalde atipat de fer d'àrbitre va demanar ajuda a la policia.

I així, un dia, una comitiva de cotxes negres i llampants havia travessat el poble. La gent esbalaïda i encuriósida, va deixar la seva feina per encaminar-se corrents cap a la placeta on s'havia parat aquell convoi excepcional... Van quedar boca badada davant d'aquells policies que duïen capells de feltre, gavardines i carteres a la mà...

El Ramon va sortir de casa rabiós, apuntalant les finestres del Batista, cridant que tot això era culpa d'aquesta nena, que tots aquí sabien que havia encés el foc al paller, que era estranya, emmurriada, que no parlava amb ningú, que no tenia amigues..

La seva dona avergonyida l'estirava per la màniga cap a dins, però ell malhumorat li havia donat una empenta ... Sí, sí ! la responsable de tot això era la nena, l'Emiliana. A poc a poc aquell discurs va fer camí, sobre la placeta algunes veus es van alçar aquí, allà, recordant l'esglai que havien tingut tots quan havia cremat el paller... No va haver-hi cap benevolència i al final van designar l'Emiliana culpable de les desgràcies del poble.

Mentrestant, els policies que se n'havien anat a casa el Batista van sortir amb l'Emiliana i, al bell mig d'aquell rebombori se la van emportar malgrat les protestes dels seus pares que res no havia pogut cohibir.

Van passar uns mesos abans que reapareguessin els policies amb els seus capells i les seves gavardines que tant impressionaven a tothom, com sempre conduïen un d'aquells cotxes negres llampants, aquesta vegada anaven acompanyats d'un carnisser en un camió carrincló. Venien a buscar una vaca per vendre-la i pagar la residència on havia estat ingressada l'Emiliana. Davant els manefles esbalaïts, el Batista i la Maria van plantar cara a las autoritats. Armats cadascun d'un bastó gruixut, van apostar-se de cada costat de la porta del corral per defensar-la i que no hi entrés ningú. El Batista amb veu forta va dir als policies : "Qui la fa la paga ! doncs, que pagui l'alcalde és ell que ha fet tancar la meva filla, la vaca es quedarà al corral".

Els policies i el carnisser se' n van tornar les mans buides. Els tafaners van girar cua amb una punta d'admiració pel Batista que havia estat ben valent.

La pau va tornar al poble. Es van acabar les querelles a la placeta, no va haver-hi més cap foguera. Els pobletans ara n'eren convençuts, el Ramon tenia raó, era l'Emiliana que havia encés el foc al paller, era molt clar, sortosament l'havien tancada en un maniconi.

Evidentment, aquests trasbalsos van afectar greument la vida del Batista i de la Maria. Ell va tocar fons, mentre la Maria guardava les vaques i tallava l'herba, s'emborratxava de valent.

A vegades, la joventut s'agrupava davant llur casa cridant, fent gresca fins que el pobre Batista perdés els estreps, obrís les persianes d'una finestra del pis de dalt ensenyant-los el fusell, poc després seguien uns trets... sortosament dirigits cap al cel. Llavors se sentien riures i corredisses cap a l'altra banda del poble i després, de nou, el silenci.

Però a nosaltres, els nens, ens feia molta por i, quan havíem de passar davant de casa el Batista ens agafàvem per la mà i vinga cames ajudeu-nos ! fins a l'altra banda de la placeta !...

Molt sovint, a l'hora de sopar, el Batista ben calent, venia davant de casa nostra, entrava al petit pati cridant i xerrant pels descosits.

El pare feia una ganyota "Ara tenim el Batista aquí a cantar els set sants !" al cap d'una estona, s'aixecava, obria la porta : "Passa, passa Batista". Em mirava l'escenari amb una rialla de tan estrany que era el Batista quan anava begut. Entrava tot vacil·lant igual que un equilibrista, feia unes voltes com un dansaire al mig de la cuina, i amb prou feines arribava cap a la cadira que li atancava la mama. Sota la mirada preocupada dels meus pares s'hi deixava caure... la cadira trontollava sorollosament, un cop estabilitzada, podíem començar a sopar.

Del meu lloc veia com l'home gesticulava, apuntant el dit al sostre cap a unes coses que sols ell podia veure, explicant històries sense sentit, dient paraulotes al tió de la xemena. A vegades, cansat per aquells monòlegs, sobtadament podia posar-se a roncar sorollosament.

Havent sopat, el meu pare el sacsejava "te'n cal anar a casa teva ara" l'ajudava a sortir, l'acompanyava una mica pel carrer i quan tornava, alçava les espatlles i ens n'anàvem a dormir.

Que divertits que eren aquests sopars ! de tant en tant se m'escapava un riure i els pares em feien els ulls grossos....

Però alguns dies, el Batista tornava a les seves feines, no es passava amb l'ampolla de vi a la butxaca i no el sentíem xerrar al nostre pati. Era senyal que aviat aniria a veure l'Emiliana a la seva residència. I un mati, a trenc d'alba, marxava ben net i ben mudat, se n'anava amb bici cap a la ciutat on agafava el tren per visitar la seva filla. Tornava a casa de nit. Tenia molt mèrit perquè havia de fer molt camí. Uns dies després, s'acabava l'encant de la visita i tornava agafar trompes.

Així els anys passaven anant fent, de tant en tant, algú remenava la història, dels vells records se'n feia cent esquerdes, l'Emiliana tornaria un dia? feia temps que havia marxat ... quants anys devia tenir ?

" Han dit que l'Emiliana tornava al poble !" La nova del seu retorn va fer l'efecte d' una onada envaint el poble. Les llengües es deslligaven de debò, s'escorcollaven els protagonistes buscant un canviament en els seus hàbits i es mirava de reüll cap a les dues cases de la placeta...

La impaciència ens havia guanyat a tots, érem a l'aguait per no perdre cap cosa d'aquell moment...

Va arribar una noia de trenta anys, ben pentinada i ben vestida, que s'assemblava a totes les noies del poble de la seva edat ! ben lluny del que ens havíem imaginat ! Quina desil·lusió ! No gosàvem ni tan sols parlar-hi quan passava pel carrer amb la bicicleta del seu pare de tan maca que la trobàvem...

No vam notar cap rebombori al voltant de la placeta. El Ramon havia envellit i no buscava més baralles, passava arran de les parets cap cot.

Les borratxeres del Batista es van espaiar, fins a desaparèixer... No el vam sentir mai més al nostre pati... Em va semblar que els meus pares n'eren alleugerits, però jo vaig enyorar molt aquells sopars que em divertien.

Al cap d'un temps l'Emiliana va vestir-se de negre, es va posar un mocador al cap i un ample capell de palla a l'estiu... i tots tres anaven fent el seu camí.

Va morir el Batista. Aleshores la Maria va anar a la font, seia al costat del LLorenç sobre una pedra. Tots dos xerraven com dos vells amics. De tant en tant la Maria li netejava la perola o li escombrava la casa. Segons em va dir l'Enriqueta, la meua veïna, havien estat enamorats de joves. Un dia va morir el Llorenç, un altre la Maria. l'Emiliana quedava sola. De tant en tant arribava que féssim una xerrada totes dues. A la tardor em regalava peres delicioses del seu perer. Els pagesos li feien la gara gara, volien els seus trossos, però ella no es va vendre res del que li pertanyia. Al seu torn es va morir i la casa va quedar molts anys tancada.

La va comprar una parella jove, portes i finestres es van obrir de bat a bat, van fer obres. Em van convidar a visitar-la. Vaig poder travessar aquell passadís ombrívol i fresc que anys enrere em semblava ple de misteris.

Després d'unes baralles lligades a una herència, una parenta del Ramon em va confiar que la persona que havia calat foc al paller del Batista, no era la que tots havien cregut ! perquè el Ramon envejava molt el paller del Batista que li feia respecte. Les cames em van fer figa, i vaig recolzar-me a la paret que ens separava, així doncs per estupidesa i gelosia havien arruïnat sense escrúpols la vida d'una família amb la complicitat de tot un poble.